

Zanimiv je »pripomenek«, zlasti pa še njega konec; ondi se označuje načelo, po katerem je radi enotnosti uravnal pravopis po Pleteršnikovem slovarju — gospod profesor Levec. Priporočali bi prav živo tak postopek vsem bodočim izdajateljem »zbranih spisov« in »poezij«. —

Vsebina prvega zvezka je ta-le: I. Ivan Slavelj. Povest. — II. Antonio Gledjevič. Zgodovinska podoba. — III. Bolna ljubezen. Noveleta v pismih. — IV. Gospa Amalija. Noveleta. — V. Mlada leta. Noveleta. — VI. Med gorami. Slike (12) iz loškega pogorja.

Slovenske večernice. Izdala in založila družba sv. Mohorja. 49. zvezek. Menda najbolj priljubljena knjiga med preprostim slovenskim narodom so »Večernice«. Tudi 49. zvezek »Večernic« se izvestno priljubi nerazvajanem kmetiškim čitateljem, saj je poln zanimivih in zabavnoukovitih spisov. Vvodna, najobširnejša povest je „Vas Kôta“, katero je spisal Žaljski. Čital sem jo z veseljem in pozorno, saj kaže pisatelj, da pozna do cela srce in dušo našega kmeta. Slog je lehak, pripovedovanje zanimivo, dialog naraven in gibčen. Vsekakor je g. Žaljski vrlo usposobljen za pripovednika Mohorjeve družbe. Naj se je oklene ter ji poda še kaj boljšega!

Kakor pa se izražam na to stran pohvalno o tej povesti, ki bo brez dvoma narodu prav ugajala, tako mu moram prerokati dvoje. Prvič je povest pravzaprav le jako spretno v beletristično obliko zavita zbirka — narodnogospodarskih člankov, kakršne prinašajo „Novice“ in „Kmetovalec“. Dočim se je potezal pisatelj v svoji obširnejši povesti „Na krivih potih“ za — Kneippove uke ter pobijal — socializem, se navdušuje v tej povesti za hranilnice, zavarovalnice in za novejšje iznajdbe v prid poljedelstva i. t. d. Drugič kvari povest — recimo — nje prozornost. Naj pojasnim to svojo misel z zgledom! Včasih se mi pripeti, da poslušam v gledališču n. pr. dramo, v kateri že po zvršitvi prvega ali vsaj drugega dejanja vse natanko vem, kakšno bo zavozlanje, kakšno razvozlanje, in kakšen bo zvršetek drame. Poslej me torej ne zanima več vsebina igre, nego le pisateljeva tehnika in umetnost igralcev. Za stvar samo pa sem brezbrizen. Tako je tudi pri tej povesti. Jedva sem dočital deseto stran, sem že vedel natanko, da se oba parčka koncem koncev navzlic vsem navideznim zaprekam izvestno najdeta pri — poroki. Takisto sem radi prigovarjanja idealno slikanega kmeta Mravlje, naj se lahkomiselni Veseljak in skopi Grabež (sama: nomina omina!) zavarujeta zoper točo in požar, z gotovostjo slutil, da dospemo še do viharja s točo in do požara. In nisem se varal! — Prigovarjal bi pa tudi temu, da je podal g. pisatelj v svojih treh kmetih le tri tipe, ne pa značaje v. Tako delajo pisatelji „delavci“, ne pa umetniki, katerim je poleg lepote norma resnica, življenje. Povest g. Ž. je torej napisana „ad usum delphini“ — t. j. v pouk kmetom — ni pa resničen umotvor. — Izrazi: dopadati, k srcu jemati, storiti si iz česa kaj, podati se, kapa i. t. d. so pač nepotrebne tujke, in imamo za-nje lepših svojih.

Kodrovo povestico „Zaklad“ kazi, zlasti — neverjetnost. Takih kmetov, takega nedvignjenega zaklada in takih inženirjev nima realni svet. Pisatelj sploh meni, da podaje čitateljem kmetiško snov, kmetiške značaje, če postavi svojo povest v — vas; toda za pristno slikanje naših kmetov treba poleg slovenskih vraž in slovenskih kletvic še — nekaj bistvenega:

treba namreč temeljito poznati srce in glavo naših kmetičev. Brez tega je vsaka taka povest narejena, skovana na — papirju.

Snov J. Klemenčičeve povesti: „Kako se je Klančnik z železnico sprl in zopet sprijaznil“ je že precej obrabljena. Nu, pisatelj jo je menda pisal po resnični dogodbi ter porabil za zvršetek svojemu spisu znano junško delo železniškega čuvaja, ki je ob času ljubljanskega potresa ustavil vlak ter tako rešil smrti in škode toliko ljudi. Povest je pisana gladko in narodno.

Poslednja povest „Grajski lovec“, ki jo je spisal Pankr. Gregorec je romantično zmašilo brez stilistične spretnosti in s plesnivo vsebino. Spis, katerega nam je bilo že davno treba, in katerega pozdravljamo zato z iskrenim veseljem, pa je: „Slovinci govorimo čisto slovenščino!“ Spisal ga je Fr. Svetilko. V zanimivi, poljudni razpravi podaje g. pisatelj najprej zgodovino našega jezika (od sv. Cir. in Met. do danes); zatem navaja poti, po katerih so se zatrosile v slovenščino tujke (t. j. po uradnikih, vojakih, kupčevalcih, popotnikih, knjigah in pridigarjih); potem uči, kako treba skrbeti za lep jezik, katerega morejo širiti in utrjevati zlasti stariši, duhovniki, učitelji na kmetih, pisatelji in pa dijaki. Končno navaja na petih straneh najgrše in najbolj znane tujke, pristavlja poleg teh dobra domača nadomestila. Temu spisu želimo vsekakor največ čitateljev!

Pod naslovom „Kaj nas učijo narodni pregovori o Bogu in človeku“ je spisal J. Štrukelj v prav spretni zvezi in zanimivi obliki nešteto domačih rekov in pregovorov, J. St. pa šopek zgodovinskih povestic.

Ako dostavim še, da sta v knjigi tudi dve pesmi: „Plug“ (Ant. Medved) in „Mejnik“ (L. Črnej), tedaj sem povedal o „Večernicah“ vse, kar je bilo opombe vredno. *Fos. Golob.*

Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1897. obsega poleg navadne koledarske vsebine ter celih 109 drobno tiskanih strani imenika družabnikov v prvem oddelku še »Glasnik«. Temu posnemamo veselo dejstvo, da je naraslo število članov na 75.227, da ne razpiše odbor poslej nič več daril za spise, nego da se obrača „na rodoljubnost vseh zavednih pisateljev,“ kateri dobe nagrade po dogovoru, in da je prejel za l. 1898. v presojo okolo 40 spisov, izmed katerih pa je obdaril le peterico: povest v pesemski obliki, zložil A. Medved, zgodovinsko povest iz Kristusovega časa, spisal Fr. S. Šegula, znanstveno-zabavna spisa prof. Majcigerja in prof. Koprivnika ter Hausenbüchlerjev življenjepis, spisal Iv. Kaš. Razen koledarja in jubilejnega zvezka (50.) „Večernic“ izda družba še: Zgodbe sv. pisma, IV. sn., Sv. rožni venec, poučno in molitveno knjigo, Poljedelstvo, spisal V. Rohrman, in posebno zanimivo krajepisno knjigo „Srbi in Bolgari“, sestavil prof. A. Bezenšek. — V drugem delu letošnjega koledarja je izredno veliko leposlovnega in znanstvenega gradiva. Očitno je, da stori odbor vse, da bi podal naročnikom, zlasti preprostemu narodu čim najraznovrstnejšega in najprimernejšega štiva. Ako se mu tudi to pot njegova namera ni obnesla povsem, so krivi le — naši pisatelji. Kakor povsod, se opaža i pri tej družbi, da so se odtegnili prezgodaj najspretnejši pisatelji, in da mora radi tega uredništvo biti zadovoljno s tem, kar prejme, bodi si tudi manjše vrednosti. P. Bohinjec je bil svoje dni